

«Канат Дербишев атындагы Талды-Булак жалпы билим берүү орто мектеби» мекемесинин Уставы

I. Жалпы жоболор

- 1.1. «Канат Дербишев атындагы Талды-Булак жалпы билим берүү орто мектеби» мекемеси (мындан ары- жалпы билим берүү мекемеси) башталгыч жалпы, негизги жалпы, орто жалпы билим берүү программасын иш жүзүнө ашыруучу жалпы билим берүү мекемеси болуп саналат.
- 1.2. Жалпы билим берүү мекемесинин негиздөөчүсү Талды-Булак айылынын жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органы болгон Талды-Булак айыл өкмөтү саналат.
- 1.3. Жалпы билим берүү мекемесинин уюштуруучулук- укуктук формасы- мекеме.
Менчиктин формасы- аралаш.
- 1.4. Жалпы билим берүү мекемеси өзүнүн ишмердүүлүгүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын, билим берүү жана илим министрлигинин буйруктарын жана чечимдерин, ошондой эле ушул Уставды жетекчиликке алат.
- 1.5. Жалпы билим берүү мекемеси чектелбеген мөөнөткө түзүлгөн жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте мамлекеттик каттоодон өткөн.
- 1.6. Жалпы билим берүү мекемесинин толук фирмалык аталышы:
- мамлекеттик тилде: «Канат Дербишев атындагы Талды-Булак жалпы билим берүү орто мектеби» Мекемеси
- расмий тилде: Учреждение “Талды-Булакская общеобразовательная средняя школа имени Каната Дербишева”.
- Жалпы билим берүү мекемесинин кыскартылган фирмалык аталышы:
-мамлекеттик тилде: «Канат Дербишев Талды-Булак ЖББОМ» М-е
- расмий тилде: У-е «Талды-Булакская СОШ им. К.Дербишева»
- 1.7. Жалпы билим берүү мекемесинин юридикалык дареги:
Кыргыз Республикасы, Чүй облусу, Жайыл району, Бөксө-Жол айылы Түзүүчүлөр:
«Чүй облусунун Жайыл районунун Талды-Булак айыл аймагынын айыл өкмөтү» мекемеси, каттоо номери 109707-3308-М-е, ИУЖК коду 22920617, ИСН 02711200210010, жайгашкан жери: Чүй областы, Жайыл району, Боксо-Жол айылы, Медеров көч, 47 а, башчы Жээнбек уулу Белек тарабынан,
«Жайыл райондук билим берүү бөлүмү» мекемеси, каттоо номери 2905-3308-М-е, ИУЖК коду 2169281, ИСН 01409199510071, жайгашкан жери: Чүй облусу, Жайыл району, Кара-Балта шаары, Свердлов көчөсү, 24, башчы Арыков Талантбек Каналбекович тарабынан.

II. Жалпы билим берүү мекемесинин укуктук статусу

2.1. Жалпы билим берүү мекемеси мамлекеттик каттоодон өтүү датасынан баштап, каражылык – чарбалык өз алдынча баланска жана укуктук өз алдынчалуулукка, обочолонгон буюмга, кыргыз-орус тилдеринде аталыштары бар мөөргө, штампка жана бланкка ээ, казыналык жана башка каржы-кредиттик органдарда эсеп-кысап жана жеке эсептери бар юридикалык тарап болуп саналат.

2.2. Буюмдар жалпы билим берүү мекемесине оперативдүү башкаруу укугунда бекитилген. Ал буюмдарга ээлик кылуу, пайдалануу жана башкаруу укугун жалпы билим берүү мекемеси Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзөт. Жалпы билим берүү мекемесинин мүлкүнүн курамына : негизги каражаттар , ээлеген жайлар , жабдуулар , инвентарь , жер тилкелери жана башка мүлктөр кириши мүмкүн.

2.3. Жалпы билим берүү мекемесине жеке жана юридикалык жактардан белек, демөөрчүлүк жана мурас катары берилген акчалай каражаттар, мүлк жана башка менчик объекттер, ошондой эле жалпы билим берүү мекемесинин жеке ишмердүүлүгүнөн түшкөн кирешелер, бул кирешелерге алынган менчик объектилер жалпы билим берүү мекемесине таандык.

2.4. Жалпы билим берүү мекемеси негиздөөчүнүн макулдугу менен мыйзамга ылайык ага бекитилген буюмдарды ижарага берүүгө укуктуу. Буюмду ижарага берүүдөн түшкөн киреше уставдык максаттарга пайдаланылат.

2.5. Жалпы билим берүү мекеме мыйзамда каралган бардык жарандык-укуктук келишимдерди жүргүзүүгө , сотто доочу жана жоопкер болууга, башка да укук жана милдеттерге ээ болууга укуктуу.

2.6. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген учурларда жана тартипте аттестациялоого жатат .

III. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүнүн предмети жана максаттары

3.1. Жалпы билим берүү мекемесинин негизги максаты жалпы билим берүү программаларынын милдеттүү минимумдук мазмунун өздөштүрүү, аларды коомдук турмушка көнүктүрүү, кесиптик жалпы билим берүү программаларын аң-сезимдүү тандоо жана кийин аны өздөштүрүү, атуулдукка тарбиялоо үчүн негиз түзүү аркылуу окуучулардын жалпы маданий инсандуулугун калыптандыруу болуп саналат.

3.2. Жалпы билим берүү мекемесинин предмети башталгыч жалпы , негизги жалпы жана орто жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүү программасын иш жүзүнө ашыруу болуп саналат .

IV. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүнүн негизги принциптери

4.1. Жалпы билим берүү мекемеси төмөнкү принциптердин негизинде иш жүргүзүлөт :

-Сапаттуу билим алууга Кыргыз Республикасынын бардык жарандарынын укуктарынын тендиги ;

- Мамлекеттик билим берүү стандарттарын аткаруу ;
- Билим берүүнүн натыйжалуу системасын түзүү ;
- Жалпы билим берүү мекемесинин каржылык автономиясын камсыз кылуу ;
- Мамлекеттик каржы ресурстарын үнөмдүү пайдалануу ;
- Бир окуучуга эсептелген каржылоонун бирдиктүү стандартташтырылган чен –өлчөмдөрүнүн негизинде жалпы билим берүү мекемесинин бюджеттик каржылоосун камсыз кылуу;
- Билим берүү процессинин системдүүлүгү жана үзгүлтүксүздүгү;
- Ар бир атуулдун мамлекеттик жана муниципалдык окуу жайларында башталгыч жана негизги билимди, жалпы орто билимди милдеттүү жана бекер алуусу;
- кошумча билим берүү жана башка акы төлөнүүчү кызмат көрсөтүүлөрдөн түшкөн кирешелерди жумшоодогу өз алдынчалуулук;
- жалпы билим берүү мекемесинин бардык каржылык ишмердүүлүгүн коомдук- мамлекеттик көзөмөлдөө үчүн ачыктык жана жеткиликтүүлүк.

V. Жалпы билим берүү мекемесинин укуктары жана милдеттери

5.1. Жалпы билим берүү мекемеси өзүнүн функцияларын жана милдеттерин иш жүзүнө ашырууда төмөнкү укуктарга ээ :

- чыгымдардын сметаларын өз алдынча иштеп чыгууга жана бекитүүгө , ага ылайык өзгөртүүгө ;
- өздөрүнүн материалдык–техникалык , каржылык жана адистик ресурстарын өз алдынча пайдаланууга ;
- жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүн жөнгө салуучу мыйзамдык талаптарды эске алуу менен акы төлөнүүчү кошумча кызматтарды ачууга;
- Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлиги тарабынан бекитилген мамлекеттик билим берүү программаларынын, базистик окуу планынын негизинде окутуунун программаларын иштеп чыгууга, кабыл алууга жана жүзөгө ашырууга ;
- мамлекеттик жана официалдуу тилдерде жалпы билим берүү программаларын турмушка ашырууну камсыз кылууга;
- Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» Мыйзамынын негизги жоболоруна туура келүүчү окутуунун жана тарбиялоонун формаларын, каражаттарын жана усулдарын тандоодо, пайдаланууда жана түзүүдө өз алдынчалыкка;
- башталгыч, жалпы, негизги жана орто жалпы билим берүүнүн баскычтарын камсыздоочу жалпы билим берүү мекемесине кабыл алуу тартибин киргизүүгө ошол аймакта жашаган жана негизги жалпы билим алууга укуктуу бардык балдарды кабыл алууга (ошол аймакта жашабагандарга мекемеде бош орун болбогон себептен гана кабыл алуудан баш тартылышы мүмкүн);
- Кыргыз Республикасынын «Билим берүү жөнүндө» мыйзамынын талаптарына ылайык окуучуларды аралык аттестациялоодон өткөрүүнүн

баа системин, формасын, тартибин жана мезгилдүүлүгүн тандоонун өз алдынчалуулугуна;

- Кыргыз Республикасынын билим берүү жана илим министрлигинин жөнгө салуучу актыларына ылайык бүтүрүүчүлөрдүн жыйынтыктоочу аттестацияларын өткөрүүгө, жалпы билим берүү мекемесинин мөөрү менен тастыкталган билиминин деңгээли тууралуу мамлекеттик үлгүдөгү документти берүүгө;

- Кошумча билим берүү программаларын жүзөгө ашырууга жана кошумча билим берүү кызматтарын көрсөтүүгө (анын ичинде билим берүү процессин камсыз кылуу жана имаратты кармоо үчүн зарыл болгон негизги жалпы билим берүү программаларынын жана кызмат көрсөтүүлөрүнүн статусун аныктоочу чектен сырткары акы төлөтүп кызмат көрсөтүүгө);

- билим берүү процессин оптимизациялоо, каржы ресурстарын үнөмдүү пайдалануу максатында негиздөөчүлөрдүн демилгеси же макулдугу боюнча филиалдарды ачууга;

- улуттук, мамлекеттик программаларды жүзөгө ашырууга катышууга;
- жалпы билим берүүнү сунуштоо боюнча ишмердүүлүктү уюштуруу жана жакшыртуу маселелеринде мамлекеттик башкаруунун жогору турган органдарына жана кызмат адамдарына сунуштарды киргизүүгө;

- ассоциацияларга жана башка коомдук уюмдарга (анын ичинде чет өлкөлүк) кирүүгө, алардын ишмердүүлүгүнө катышууга;

- билим берүүнү өнүктүрүү жана өркүндөтүү максатында ассоциацияларды, кошундарды жана башка бирикмелерди түзүүгө (анын ичинде мекемелердин, ишканалардын жана коомдук уюмдардын катышуусу менен);

5.2. Билим берүү мекемеси төмөнкүлөрдү камсыз кылууга милдеттүү:

- Жалпы билимдин сапатын жана анын мамлекеттик билим берүү стандарттарына ылайык келишин;
- Билим берүү процессин уюштурууда колдонулган формалардын, ыкмалардын жана каражаттардын жаш курактык психологиялык өзгөчөлүктөрүнө, тартылууларына, жөндөмдөрүнө, кызыкчылыктарына, окуучулардын өмүрүн жана ден соолугун коргоо талаптарына адекваттуулугун;
- санитардык-тазалык чен – өлчөмдөрүнүн сакталышын;
- билим берүүнүн аралаш деңгээлдеринин ортосундагы өз ара аракетти жана ордун басуучулукту;
- окуучуларды сергек жашоого үндөөнү жана санитардык-тазалыкка тарбиялоону.

5.3 Окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (алардын мыйзамдуу алмаштыруучуларынын) макулдугусуз жалпы билим берүү программаларында, окуу планында жана жалпы билим берүү

мекемесинин Уставында каралбаган эмгектерге окуучуларды тартууга билим берүү мекемесине тыюу салынат.

5.4. Окуучуларга карата дене жана психикалык күч колдонуу ыкмаларына тыюу салынат.

5.5. Билим берүү мекемесинде саясий партияларды, коомдук-саясий, диний кыймылдарды жана уюмдарды түзүүгө жана ишмердүүлүгүн жүргүзүүгө жол берилбейт.

5.6. Окуучуларды жана тарбиялануучуларды коомдук, коомдук-саясий уюмдарга, кыймылдарга жана партияларга мажбурлап киргизүүгө, ошондой эле алардын ишмердүүлүгүнө зордоп тартууга жана үгүт өнөктүгүнө, саясий акцияларга катыштырууга жол берилбейт.

VI. Жалпы билим берүү мекемесинин түзүмү

6.1. Жалпы билим берүү мекемесинин түзүмү коюлган милдеттерди жана ушул Уставды эске алуу менен билим берүү мекемесинин директору тарабынан аныкталат, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органынын макулдугу боюнча билим берүүнү башкаруунун аймактык органы тарабынан бекитилет.

6.2. Кызматкерлердин саны билим берүү мекемеси тарабынан каржылык ресурстарды жана окуучулардын санын эске алуу менен аныкталат.

6.3. Билим берүү мекемесинин юридикалык тараптагы обочолонгон бөлүмчө катары өзүнөн башка жерде жайгашкан жана анын функцияларын толук же жарым-жартылай, анын ичинде өкүлчүлүк функциясын да аткарган филиалга ээ болушу мүмкүн.

Филиалдар юридикалык тарап болуп эсептелбейт. Алар билим берүү мекемесинин буюмдары менен бөлүшөт жана алар тарабынан бекитилген жобонун негизинде аракеттенет. Филиалдардын жетекчилери жалпы билим берүү мекемесинин жетекчилиги тарабынан бекитилет жана анын ишениминин негизинде аракеттенет.

VII. Билим берүү процесси

7.1. Билим берүү мекемесинде окутуу мамлекеттик тилде жүргүзүлөт. Кыргыз тилин жана чет тилдердин бирин окуу милдеттүү болуп саналат жана жалпы билим берүү мекемесинин билим берүү программалары менен жөнгө салынат.

7.2. Биринчи класска балдар ата-энелеринин (аларды мыйзамдуу алмаштыруучулардын) каалоолоруна байланыштуу 6 жаштан баштап, бирок 7 жаштан кеч эмес куракта кабыл алынат.

7.3. Окутуу жана тарбиялоо үчүн жалпы билим берүү мекемесине кабыл алуу буйрук менен ишке ашырылат. Кабыл алуу иш-чарасы «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамына каршы келбегендей кылып, билим берүү мекемесинин кабыл алуу эрежелери менен жөнгө салынат.

7.4. Жалпы билим берүү мекемеси билим берүү процессин билим берүү программаларынын деңгээлдерине ылайык үч баскычта ишке ашырат:

1-баскыч- башталгыч жалпы билим берүү (4жыл);

2-баскыч- негизги жалпы билим берүү(5жыл)

3-баскыч- орто жалпы билим берүү (2жыл)

Жалпы билим берүү мекемелериндеги билим берүүнүн мазмуну мамлекеттик билим берүү стандарттарынын негизинде билим берүү мекемеси тарабынан өз алдынча иштелип чыгуучу, бекитилүүчү жана ишке ашырылуучу программалар менен аныкталат.

7.5. Жалпы билим берүү мекемесиндеги билим берүү процессин уюштуруу сабактардын жүгүртмөсүнө ылайык базистик окуу планынын негизинде курулат. Ошону менен бирге жалпы билим берүү мекемеси график боюнча иштейт.

1-баскыч – 5 күндүк жумушчу аптасы.

2- баскыч- 5күндүк жумушчу аптасы.

3-баскыч- 5 күндүк жумушчу аптасы.

7.6. Академиялык сааттын узактыгы -45 мүнөт, биринчи класста -40 мүнөт.

7.7. Ар бир класстагы жыйынтык жүктөм массалык мектептердин окуучулары үчүн максималдуу түрдөгү милдеттүү жүктөм болуп саналат.

7.7.Жалпы билим берүү мекемесиндеги класстардын саны окуучулардын санына жана тазалык чен-өлчөмдөрүн эске алуу менен, билим берүү процессин жүргүзүү үчүн түзүлгөн шартка көз каранды. Класстардын толуусу 30 окуучудан кем эмес санда белгиленет. 1-11-класстарда кыргыз тили жана чет тили сабактары боюнча, 5-7-класстарда эмгек сабагы боюнча, 5-9-класстарда ИЭТН (ОИВТ) сабагы боюнча окуучулардын саны 30 же андан ашык болгон шартта класстар 2 кошумча топторго бөлүнөт (контрактык негиздеги класстарда жалпы билим берүү мекемесинин шартына жараша 20 окуучу топтолгондо). Зарыл каражаттар болгон шартта мындан аз сандагы топтолууда деле топторго бөлүнүүсү мүмкүн.

Жалпы билим берүү мекемеси ата-энелердин (аларды мыйзамдуу алмаштыруучуларынын) каалоолору жана тапшырыктары боюнча акы төлөө негизинде узартылган окутуу, жалпы билим берүү мекемесине окуучуларды даярдоо топторун ачууга укуктуу.

7.9. Жалпы билим берүү мекемесинде окуу Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана Илим министрлигинин көргөзмөсү боюнча башталат. Окуу жылынын узактыгы 1-класста 33 апта, калгандарында 34 апта. Окуу жылынын аралыгында каникулдун узактыгы 30 календардык күндү, жайында 8ден кем эмес календардык аптаны түзөт, 1-класстын окуучулары үчүн 3-чейректе кошумча апталык каникул белгиленет.

Жылдык окуу- календардык график райондук билим берүү бөлүмүнүн макулдугу боюнча жалпы билим берүү мекемесинин педагогикалык кеңешинин пикирин эске алуу менен жалпы билим берүү мекемесинин директорунун буйругу менен бекитилет.

7.10. Жалпы билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүргөн окуучулар кийинки класска көчүрүлөт. Окуу жылынын жыйынтыгы

боюнча бир предметтен академиялык карызы бар окуучулар шарттуу түрдө кийинки класска көчүрүлүшү мүмкүн. Окуу жылынын программасын өздөштүрбөгөн жана эки же андан көп предметтер боюнча академиялык карызы бар башталгыч жалпы жана негизги жалпы баскычтарынын окуучулары кайталап окууга калтырылат. Окуучуларды класстан-класска көчүрүү кандай учурда болбосун педагогикалык кеңештин чечими менен жүргүзүлөт. Мурдагы деңгээлдеги жалпы билим берүү программасын өздөштүрбөгөн окуучулар жалпы билим берүүнүн кийинки баскычында окууга жол берилбейт.

7.11. Жалпы билим берүү мекемеси окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (алардын мыйзамдуу өкүлдөрүнүн) каалоолору боюнча үй-бүлөлүк билим берүү, өзүнчө окуу, экстернат же сырттан окуу формаларында жалпы билим берүү программасын же кээ бир бөлүмдөрдү өздөштүрүүгө көмөк көрсөтөт.

Укукка каршы аракеттерди, жалпы билим берүү мекемесинин Уставын орой жана бир нече жолу бузгандыгы үчүн жалпы билим берүү мекемесинин башкаруу органы болгон педагогикалык кеңештин чечими, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органынын, балдардын иштери боюнча комиссиясынын макулдугу менен 15 жашка толгон окуучулардын педагогикалык таасир берүүнүн акыркы чарасы катары жалпы билим берүү мекемесинен чыгарылышына жол берилет.

Бир нече жолу тартип бузуу деген, окуучу тарабынан адатта орой тартип бузуу- жалпы билим берүү мекемесинин директору тарабынан эки же андан көп ирээт тартип бузгандыгы үчүн жаза алган учур түшүнүлөт. Орой тартип бузуу катары төмөндөкүдөй оор кесепеттерди жараткан же жарата турган жагдай таанылат:

- жалпы билим берүү мекемесинин окуучуларынын, кызматкерлеринин жана мекемеге келгендердин өмүрүнө жана ден соолугуна залал келтирүү;
- жалпы билим берүү мекемесинин, окуучулардын, кызматкерлердин, жалпы билим берүү мекемесине келгендердин буюмдарына зыян келтирүү.

Окуучулар жана алардын ата-энелери (аларды алмаштырган адамдар) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык келтирген зыяндын ордун толтурушат.

Жетим жана ата-энелеринен (аларды мыйзамдуу алмаштыруучуларына) кароосуз калган балдарды мектептен чыгаруу чечими баланы коргоо жана асыроо органдарынын макулдугу менен педагогикалык кеңеш тарабынан кабыл алынат. Окуучуну мектептен чыгаруу жөнүндө педагогикалык кеңештин чечими жалпы билим берүү мекемесинин директорунун буйругу менен тастыкталат. Жалпы билим берүү мекемесинин директору үч күндүк мөөнөттө окуучуну мектептен чыгаруу жөнүндө жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органына маалымдайт.

Жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдары мектептен чыгарылган окуучунун ата-энелери (алардын мыйзамдуу алмаштыруучулары) менен бирдикте бир айдын аралыгында анын жумушка орношуусун, же болбосо башка билим берүү мекемесинде окуусун улантуусун камсыз кылат.

Окуучуну мектептен чыгаруу иш-чарасы Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына карама-каршы келбей турган жалпы билим берүү мекемесинин окуучуларын сыйлоо, жазалоо жөнүндө эрежелер менен жөнгө салынат.

7.13. Негизги жалпы жана орто жалпы билимдин жалпы билим берүү программасын өздөштүрүү бүтүрүүчүлөрдүн жалпы жыйынтыктоо аттестациясы менен аяктайт. Жалпы билим берүү мекемесинин бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоо аттестациясы Кыргыз Республикасынын мектеп бүтүрүүчүлөрүнүн жыйынтыктоо аттестациясы жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзам талаптарына ылайык жүргүзүлөт.

Жалпы билим берүү мекемесинин бүтүрүүчүлөрүнө жыйынтыктоо аттестацияларынан өткөндөн кийин жалпы билим берүү мекемесинин мөөрү менен тастыкталуучу билим деңгээли жөнүндө мамлекеттик үлгүдөгү документ берилет. Орто жалпы билим берүүнүн жалпы билим берүү программасын өздөштүрүүдө өзгөчө ийгиликтерге жетишкен бүтүрүүчүлөрү өзгөчө үлгүдөгү күбөлүктөрдү жана аттестаттарды алышат.

7.14. Сабактан тышкаркы мезгилде Кыргыз Республикасынын билим жана илим министрлиги тарабынан бекитилген, кошумча билим берүү кызматтары боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык окуучулардын кээ бир контингентине жалпы билим берүү мекемеси бекер негизде кошумча билим берүү кызматтарын көрсөтөт.

7.15. Жалпы билим берүү мекемеси ата-энелердин(алардын мыйзамдуу алмаштыруучулардын) каалоолору боюнча бекитилген окуу пландары боюнча кошумча акы төлөтүп билим берүү кызматтарын көрсөтө алат.

7.16. Жалпы билим берүү мекемесинин класстарынын саны санитардык жана класстардын толунунун белгилүү чен-өлчөмүн эске алуу менен атуулдардын берген арыздарынын санына байланыштуу болот.

7.17. Окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (алардын мыйзамдуу алмаштыруучуларынын) кызыкчылыктарын эске алуу менен, негиздөөчүлөрдүн макулдугу боюнча жалпы билим берүү мекемесинде бюджеттен бөлүнгөн же контракттык негиздеги каражаттардын эсебинен даярдоочу класстар (мамлекеттик, коррекциялык топтор ачылышы мүмкүн).

7.18. Билим берүү мекемесинде окушкан окуучуларды бекер медициналык тейлөө саламаттыкты сактоонун атайын бекитилген мекемеси (медициналык кызматкери) тарабынан камсыз кылынат. Алар окуучуларды дарылоо, оорулардын алдын-алуу иш-чараларын жүргүзүү, санитардык-тазалык чен-өлчөмдөрүн, ыргакты жана тамак-аштын сапатын

сактоо иштерин жүргүзүү үчүн администрация жана педагогикалык кызматкерлер менен бир катарда жоопкерчилик тартат.

7.19. Жалпы билим берүү мекемеси окуучулардын тамак-ашын уюштурууну мектептик ашкана (атайын типтүү жай) аркылуу ишке ашырат.

7.20. Жалпы билим берүү мекемеси билим берүү башкармасынын аймактык органынын макулдугу менен окуу планына ылайык предметтерди тереңдетип окутууну караган гимназиялык компонент менен класстарды ачууга укуктуу.

VIII. Билим берүү процессинин катышуучуларынын укуктары жана милдеттери

8.1. Жалпы билим берүү мекемесинин окуучулары, педагогикалык кызматкерлер, окуучулардын ата-энелери (алардын мыйзамдуу алмаштыруучулары) жалпы билим берүү мекемесинин билим берүү процессинин катышуучулары болуп саналат.

8.2. Жалпы билим берүү мекемесине кабыл алуунун тартиби «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы жана ушул Устав тарабынан аныкталат.

8.3. Жалпы билим берүү мекемеси окууга өтүүчүлөрдү жана алардын ата-энелерин(алардын мыйзамдуу алмаштыруучуларын) мектептин Уставы жана билим берүү процессин жөнгө салуучу башка документтер менен тааныштырууга милдеттүү.

8.4. Окуучулардын, алардын ата-энелеринин (аларды мыйзамдуу алмаштыруучулардын) укуктары жана милдеттери билим берүү жөнүндө Кыргыз Республикасынын чен-өлчөмдүк-укуктук актыларынын негизинде жалпы билим берүү мекемесинин Уставы тарабынан аныкталат.

8.5. Жалпы билим берүү мекемесинин окуучулары төмөнкү укуктарга ээ:

- « Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы тарабынан аныкталган көлөмдө бекер жалпы орто билим алууга;
- Күндүзгү, сырттан, экстернат жана үй-бүлөлүк билим алуу өңдүү окутуунун формаларын тандоого;
- Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын алкагында жекече окутуу программалары боюнча окутуунун тездетилген курсунан окууга. Жекече окутуу формалары боюнча окутуунун шарттары жалпы билим берүү мекемесинин Уставы жана ага ылайык кабыл алынуучу жоболор аркылуу жөнгө салынат;
- жалпы билим берүү мекемесинин китепканалык-маалыматтык ресурстарын пайдаланууга;
- кошумча (акы төлөнүүчү) билим берүү кызматтарынан пайдалануу;
- Уставда аныкталуучу формада жалпы билим берүү мекемесинин башкаруусуна катышууга;
- адамдык кадыр-баркты, абийир жана маалыматтык, жеке көз караш жана ынанымдарынын эркиндиктерин урматтоону.

8.6. Билим берүү программасын толук көлөмдө өздөштүргөн окуучулар кийинки класска көчүрүлөт.

8.7. Окуучулар жалпы билим берүү мекемесинин Уставын аткарууга, абийирдүүлүк менен окууга, анын буюмдарын аяр урунууга, башка окуучулардын жана кызматкерлердин кадыр-барк жана ар-намысын урматтоого, жалпы билим берүү мекемесинин кызматкерлеринин талаптарын аткарууга милдеттүү. Жалпы билим берүү мекемесиндеги тартип андагы окуучулардын, педагогдордун жана кызматкерлердин адамдык кадыр-баркын урматтоонун негизинде сакталат. Кыргыз Республикасынын жалпы билим берүүчү уюмдарында мектеп формасына бирдиктүү талаптарды киргизүү жөнүндө 2015-жылдын 12-августу №572 Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн Токтом кылат.

Кыргыз республикасынын жалпы билим берүү уюмдарында мектеп формасы классикалык мүнөздө болот. Жалпы билим берүү уюмдарында спорттук кийимди жана бут кийимди, жинсы кийимди, пляждагы, үйдөгү кийимди жана бут кийимди кийип жүрүүгө жол берилбейт.

8.8. Ата-энелер (аларды алмаштыруучулар) төмөнкү укуктарга ээ;

- жалпы билим берүү мекемесин жана билим берүү мекемесинде окуу формасын тандоого;
- балдардын мыйзамдык укуктарын жана кызыкчылыктарын коргоого;
- Жалпы билим берүү мекемесинин Уставында белгиленген формада жалпы билим берүү мекемесинин башкаруусуна катышууга.

8.9. Ата-энелер (аларды алмаштыруучу адамдар) укук жана милдеттерге байланыштуу жалпы билим берүү мекемесинин Уставын аткарууга, балдарды тарбиялоого жана билим алуу үчүн зарыл шарттарды түзүүгө, балдар жөнүндө конвенциянын принциптерин сактоого, балдарга белгиленген үлгүдөгү формаларды алып берүүгө милдеттүү.

8.10. Ата-энелердин (аларды алмаштыруучу адамдардын) башка укуктары жана милдеттери билим берүү мекемесинин Уставына ылайык алар менен билим берүү мекемесинин ортосунда түзүлгөн келишимде бекемделиши мүмкүн.

8.11. Жалпы билим берүү мекемесинин кызматкерлерин комплектөөнүн тартиби анын Уставы менен жөнгө салынат. Педагогикалык ишке кызматы жана билими жөнүндө документтери менен тастыкталган, адистиги боюнча адистик мүнөздөмөнүн талаптарына ылайык зарыл, педагогикалык адистиги барлар кабыл алынат. Жалпы билим берүү мекемесинин педагогикалык кеңешинин чечими боюнча атайын билими жоктор бир айлык сыноо мөөнөтү менен кабыл алынат.

8.12. Жумушчу менен жалпы билим берүү мекемесинин администрациясынын мамилелери Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдары аркылуу жөнгө салынат. Эмгек келишиминин аракет мөөнөтү Кыргыз Республикасынын эмгек жөнүндө мыйзамдуулугуна

ЖАЛПЫ БИЛИМ аны түзүүдө жумушчу менен жумуш берүүчү тарабынан аныкталат.

8.13. Жалпы билим берүү мекемесинин кызматкерлери төмөнкү укуктарга ээ:

- Жалпы билим берүү окуу жайынын Уставы менен аныкталган тартипте жалпы билим берүү мекемесинин башкаруусуна катышууга;
- кесиптик кадыр-барк жана ар-намысын коргоого;
- Билим берүү тармагындагы мамлекеттик билим стандарттарынын негизги жоболоруна ылайык окутуунун жана тарбиялоонун усулун, окуу китептерин, окуу куралдарын жана материалдарды, окуучулардын билим, шык жөндөмдөрүн баалоонун усулдарын эркин тандоого;
- кесиптик адистигин жогорулатууга;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген кыскартылган жумушчу аптасына жана акы төлөнүүчү эмгек өргүүсүнө, социалдык кепилдиктерге жана жеңилдиктерге;
- тийиштүү адистик категорияга аттестациялоодон өтүүгө.

8.14. Жалпы билим берүү мекемесинин кызматкерлери төмөнкүлөргө милдеттүү:

- Окутууну жогорку кесиптик чеберчиликте жүргүзүүгө, мамлекеттик билим берүү стандарттарынын деңгээлинен төмөн болбогон окуу программасын окуучулар тарабынан өздөштүрүүлөрүн камсыздоо;
- өз адынчалуулукту, окууга чыгармачыл мамилени өнүктүрүү, окуучуларда жогорку адеп-ахлактык чен-өлчөмдөрдү калыптандыруу жана класстан тышкаркы тарбиялык иштерди жүргүзүү;
- Ата-энелерди, улууларды урматтоо, Кыргызстандын маданий-тарыхый баалуулуктарын, мамлекеттик түзүлүшүн барктоо, айлана-чөйрөгө аяр мамиле жасоого тарбиялоо маанайында окуу-тарбиялык иштерди жүргүзүү;
- Жалпы адамзаттын адеп-ахлактык принциптерине: боорукердикке, эмгекчилдикке, акылмандуулукка, мекенчилдикке, чынчылдыкка, акыйкаттуулукка жана башка асыл сапаттарга тарбиялоо;
- Өзүнүн педагогикалык билимин жана чеберчилигин дайыма өркүндөтүү;
- Окуучулардын абийирин, кадыр-баркын баалоо;
- Окуучуларды элдер ортосундагы өз ара түшүнүүчүлүк, тынчтык, ынтымак маанайында жашоо кечирүүгө даярдоо;
- Окуучулардын жекече чыгармачыл жөндөмдөрүн өнүктүрүүнү шарттоо;
- Окуучулардын өмүрүнө жана ден соолугуна кам көрүү;

- Техникалык коопсуздук жана өндүрүштүк тазалык талаптарынын аткарылышын камсыздоо;
- Педагогикалык адеп-ахлактын чен-өлчөмдөрүн сактоо.

8.15. Мугалимдерге жана башка педагогикалык кызматкерлерге окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү окуу иш-мерчеми жана программалар боюнча сааттардын саны, адистер менен камсыз болуу, билим берүү мекемесиндеги башка конкреттүү шарттарга ылайык белгиленет. Окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү эмгек акынын ставкасына карата сааттардын өлчөмү ашык же кем болгон учурда жумушчунун жазуу түрүндөгү макулдугу менен гана белгиленет. Окуу жылынын башталышында белгиленген окуу жүктөмүнүн (педагогикалык иштин) көлөмү окуу планы жана программалар боюнча сааттардын, класстардын (топтордун) саны кыскарган учурдан башка учурларда администрациянын демилгеси боюнча окуу жылынын аралыгында кыскартылышы мүмкүн эмес.

8.16. Жалпы билим берүү мекемесинин башка категориядагы кызматкерлеринин укуктары жана милдеттери типтүү адистик мүнөздөмөлөр жана жалпы билим берүү мекемесинин Уставы менен аныкталат.

IX. Жалпы билим берүү мекемесин башкаруу

9.1. Жалпы билим берүү мекемесин башкаруу «Билим берүү жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамына жана жалпы билим берүү мекемесинин Уставына ылайык демократиялаштыруу, борбордон оолактатуу, автономдуулук, өзүн-өзү башкаруу, ачыктык, жалпы адамзаттык баалуулуктарга артыкчылык берүү, адамдын өмүрүн жана ден соолугун коргоо, инсандын эркин өсүшү принциптеринде жүзөгө ашырылат.

9.2. Билим берүүнү башкаруу мамлекеттик-коомдук мүнөзгө ээ жана мамлекеттик бийликтин жогорку органдары, билим берүүнү башкаруунун мамлекеттик органдары, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдары, мектептин камкорчулар кеңеши тарабынан жүзөгө ашырылат. Билим берүүнү башкаруунун мамлекеттик органдарынын, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдарынын, камкорчулар кеңешинин компетенциялары Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык аныкталат.

9.3. Жалпы билим берүү мекемесин башкаруунун жогорку органы болуп анын негиздөөчүсү саналат, бийлик укугуна жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүн координациялоо кирет.

9.4. Жалпы билим берүү мекемесине түздөн-түз жетекчиликти аймактык билим берүү бөлүмү тарабынан бекитилген жалпы билим берүү мекемесинин директору жүргүзөт.

9.5. Жалпы билим берүү мекемесинин директору:

- жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүн жүзөгө ашыруу менен, жалпы билим берүү мекемесинин ишин уюштурат;

- педагогикалык жамаатка жетекчилик кылат;
- жалпы билим берүү мекемесинин бардык кызматкерлери үчүн милдеттүү болгон штаттарды түзөт, буйруктарды чыгарат, көрсөтмөлөрдү берет;
- жумушчулардын эмгек акысы, аларды сыйлоо жөнүндө ички жобону бекитет;
- жалпы билим берүү мекемесинин атынан ишеним катсыз аракет кылат, мекемени бардык мамлекеттик жана мамлекеттик эмес ишкана-уюмдарда сунуш кылат;
- Ушул Уставдын негизинде жалпы билим берүү мекемесинин буюмдарын жана каражаттарын башкарат;
- Келишимдерди, анын ичинен эмгек келишимдерин түзөт;
- Ишеним каттарды берет, банктарда эсептик жана башка каражаттарды ачат;
- Насыяларды тескөөчү болуп саналат жана эсептик жана каржылык документтерге биринчи кол коюу укугуна ээ;
- Чыгымдоолордун сметасын бекитет;
- Жумушчулардын идеялык-теориялык жана кесиптик жактан жогорулашы үчүн зарыл болгон шарттарды түзөт.
- Окуучулардын билим алуусунун сапатына жана жүрүм - турумуна, класстан жана мектептен тышкаркы иштердин мазмунуна жана уюштурулушуна көзөмөлдүк кылат.
- бекитүү үчүн жалпы билим берүү мекемесинин келечектүү, агымдагы жана жылдык иш-мерчемдерин билим берүү башкармалыгынын органдарына сунуш кылат.

9.6. Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарында, келишимде (контрактта) жана ушул Уставда каралган өзүнүн функционалдык жоопкерчиликтерине ылайык жалпы билим берүү мекемесинин директору өзүнүн ишмердүүлүгү үчүн ата-энелердин, мамлекеттин, коомдун жана негиздөөчүлөрдүн алдында жеке жоопкерчиликтүү.

9.7. Мектепте мыкты мугалимдердин арасынан жогорку билимдүү жана педагогикалык тажрыйбасы үч жылдан кем эмес мугалим окуу-тарбия иштери боюнча директордун орун басары болуп бекитилет.

9.8. Окуу- тарбия иштери боюнча директордун орун басары:

- окуу-тарбия иштеринин туура уюштурулушуна, окуу программаларынын аткарылышына жана сабак өтүүнүн сапатына жооп берет;
- окуучулардын сабактардан жетишүүлөрүнө жана жүрүм-турумдарына көзөмөлдүк жүргүзөт;
- педагогикалык кызматкерлерге инструкциялоо өткөрөт;
- Окуучулардын окуу жүктөмдөрүн жөнгө салат;
- усулдук ишти уюштурат;
- окуу сабактарынын жүгүртмөсүн жана окуу-тарбия иштеринин абалы жөнүндө отчетторду түзөт.

9.9. Окуучулар менен тарбиялык иштерди жүргүзүү үчүн жогорку билимдүү жана иш тажрыйбага ээ мугалимдердин арасынан тарбиялык уюштуруу иштери боюнча директордун орун басары бекитилет. Ал окуучулардын класстан тышкаркы иштерин жана коомдук пайдалуу эмгегин уюштурат жана алып барат, окуучулардын класстан тышкаркы иштерине, жетекчилик кылууга тартылган класс жетекчилерди, мугалимдерди жана башка адамдарды инструкциялайт, аларга педагогикалык жардам көрсөтөт.

9.10. Чарбалык иштер боюнча директордун орун басары жалпы билим берүү мекемесинин имараттарынын жана курулуштарынын, буюмдарынын сакталышына, окуу процессинин материалдык-техникалык жактан камсыз болушуна, окуу жайдагы тазалыкка жана тартипке, окуунун жылынын башталышына карата жалпы билим берүү мекемесинин өз убагында даяр болушуна, өрткө каршы коопсуздукка жана тейлөө кызматкерлеринин туура иштөөлөрүнө жооп берет.

9.11. Окуу –тарбия процессин өнүктүрүү жана өркүндөтүү, жалпы билим берүү мекемесинин мугалимдеринин жана тарбиячыларынын кесиптик чеберчилигин жана чыгармачыл өсүшүн жогорулатуу максатында жалпы билим берүү мекемесинин директорунун төрагалык кылуусунда жалпы билим берүү мекемесинин педагогикалык кызматкелеринин башын бириктирүүчү жамааттык орган педагогикалык кеңеш иш алып барат.

Педагогикалык кеңеш:

- окуу-тарбия иштеринин билим берүү, анын формалары жана усулдары боюнча мазмунун тандоону жана аларды жүзөгө ашыруунун ыкмаларын талкуулайт жана жүргүзөт;
- педагогикалык кызматкерлердин кесипчилигин арттыруу, алардын чыгармачыл демилгелерин өнүктүрүү боюнча иштерди жүргүзөт;
- окуучуларды кийинки класска көчүрүү, кийинки класска шарттуу көчүрүү, ошондой эле ата-энелер(аларды мыйзамдуу алмаштыруучулар) менен макулдашуу аркылуу окуучуну үй-бүлөлүк билим берүү формасында кайталап окууга калтыруу жөнүндө чечим кабыл алат.

Жалпы билим берүү мекемесинин педагогикалык кеңеши өзүнүн ишмердүүлүгүндө педагогикалык кеңеш жөнүндө Жобону жетекчиликке алат.

9.12. Билим берүү процессинин бардык катышуучуларынын, кызыкдар адамдардын жана негиздөөчүлөрдүн кызыкчылыктарын сунуш кылган Көзөмөлчүлүк кеңеши жалпы билим берүү мекемесинин өзүн-өзү башкаруусунун жогорку органы болуп эсептелет.

9.13. Көзөмөлчүлүк кеңеши юридикалык тарап эмес статусунда жалпы билим берүү мекемесинин Уставынын жана Көзөмөлчүлүк кеңеши жөнүндө Жобонун негизинде аракеттенет. Жалпы билим берүү

мекемесинин негиздөөчүлөрүнүн чечими боюнча көзөмөлчүлүк кеңеши юридикалык тарап статусунда чыга алат. Бул учурда юридикалык тарап катары көзөмөлчүлүк кеңеши коомдук фонддун уюштуруу- укуктук формасында түзүлөт.

9.14. Жалпы билим берүү мекемесинин өзүн-өзү башкаруусунун башка органдары катары ата-энелер комитети жана окуучулар кеңеши саналат.

9.15. Ата-энелер комитети окуучулардын жана алардын ата-энелеринин (аларды мыйзамдуу алмаштыруучулардын) кызыкчылыктарын сунуш кылуучу орган болуп саналат.

9.16. Ата-энелер комитети жалпы билим берүү мекемесинин Уставынын жана ата-энелер комитетинин Жобосунун негизинде аракеттенет.

9.17. Ата-энелер комитети Көзөмөлчүлүк кеңешинин эки мүчөсүн шайлайт;

9.18. Окуучулар кеңеши (Парламент) жалпы билим берүү мекемесинин окуучулук өзүн-өзү башкаруусунун шайлоочулук органы болуп саналат.

9.19. Окуучулар кеңеши жалпы билим берүү мекемесинин Уставынын жана окуучулар кеңеши жөнүндө Жобонун негизинде аракеттенет.

9.20. Окуучулар кеңеши көзөмөлчүлүк кеңешинин эки мүчөсүн шайлайт.

Х. Каржылоонун булактары жана каражаттарды пайдалануунун тартиби

10.1. Жалпы билим берүү мекемесинин каржылык каражаттарынын булактары болуп төмөнкүлөр эсептелет:

- республикалык жана жергиликтүү бюджеттердин каражаттары;
- башка жеке жана юридикалык тараптардын ыктыярдуу кайрымдуулуктары;
- уруксат берилген өз алдынча ишмердүүлүктөн түшкөн продукцияларды сатуудан жана кызмат көрсөтүүдөн, ошондой эле ишкердиктин башка да түрлөрүнөн түшкөн каражаттар;
- ата-энелерден (аларды алмаштыруучулардан) балдары үчүн кошумча акы төлөтүп окутууну сунуштоодон алынган каражаттар;
- эл аралык уюмдардын гранттары;
- Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына каршы келбей турган башка булактар.

10.2. Мамлекеттик бюджеттин каражатынын эсебинен жалпы билим берүү мекемесин каржылоо жалпы билим берүү мекемесинин тибине байланыштуу бюджеттик каржылоонун минималдуу стандартынын негизинде жан башына эсептөө чен-өлчөмүндө жүргүзүлөт.

10.3. Жалпы билим берүү мекемеси колдо болгон каржылык каражаттарды өз алдынча тескейт. Жалпы билим берүү мекемеси адистик талаптарга жана аттестациялык комиссиянын чечимине ылайык бирдиктүү тарифтик торчонун негизинде жумушчулардын эмгек акыларынын ставкасын белгилейт, колдо болгон каражаттардын чегинде

кызыктыруу ирээтинде кошумча төлөм, ошондой эле штаттык жүгүртмөнү жана кызматтык милдеттерди бөлүштүрүүнү аныктайт.

XI. Ушул Уставга өзгөртүү жана толуктоолорду киргизүү тууралуу

11.1. Ушул Уставга өзгөртүү жана толуктоо киргизүү негиздөөчүлөрдүн жалпы чогулушунда кабыл алынып, негиздөөчүлөр тарабынан бекитилет жана Кыргыз Республикасынын белгиленген мыйзамдарынын негизинде катталат.

XII. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүнүн үстүнөн көзөмөлдүк жүргүзүү

12.1. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүнө көзөмөлдүк ушул Уставда жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында аныкталган тартипте ишке ашырылат.

XIII. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгүнүн токтотулушу

13.1. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүгү негиздөөчүнүн, же болбосо соттун чечими боюнча жоюу же кайра уюштуруу (бириктирүү, кошуу, бөлүү, четтетүү, кайрадан уюштуруу) түрүндө токтотулат.

13.2. Жалпы билим берүү мекемесин жоюу же кайра уюштуруу эреже катары окуу жылынын аягында ишке ашырылып, негиздөөчүлөр окуучулардын ата-энелеринин (аларды алмаштыруучулардын) макулдугу боюнча окуучуларды башка билим берүү мекемелерине которуу жоопкерчилигин өздөрүнө алат.

13.3. Мектепти жоюу Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте жоюу комиссиясы тарабынан жүргүзүлөт.

13.4. « Коммерциялык эмес уюмдар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 10- беренесине ылайык коммерциялык эмес уюмдун Уставында мекемени жоюу учурунда буюмдарды бөлүштүрүүнүн тартиби аныкталышы керек.

13.5. Жалпы билим берүү мекемесин жоюу учурунда калган буюмдар жалпы билим берүү мекемесинин негиздөөчүлүк документтерине ылайык мекеме түзүлгөн кызыкчылыктагы максаттарга багытталат. Жоюлуп жаткан жалпы билим берүү мекемесинин буюмдары колдонууга жатпаса, ал мамлекеттин кирешесине таандык болот.

13.6. Жалпы билим берүү мекемесинин ишмердүүлүк процессинде пайда болгон документтер « Кыргыз Республикасынын улуттук архивдик фонду жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык сакталат жана колдонулат.

Директор

А.С.Өмүркулова